

18. 4.

VOORLOOPIG VERSLAG OMTRENT DE OVERWEGING
IN DE AFDEELINGEN VAN DE NADERE NOTA VAN
WIJZIGING (Stuk n°. 1).

Ingevolge besluit der Kamer van 9 Juni 1936 werd de nadere Nota van Wijzigingen betreffende dit wetsontwerp, ingezonden bij brief van 8 Juni 1936, op 3 Juli d.a.v. in de afdelingen onderzocht.

Een der leden legde zijn zienswijze in een afzonderlijke nota neer, welke hij heeft voorgelezen in de afdeling, waartoe hij behoort en welke de Commissie van Rapporteurs aan dit Voorloopig Verslag heeft toegevoegd. Overigens heeft het onderzoek in de afdelingen aanleiding gegeven tot mededeeling van het navolgende.

Eenige leden gaven uiting aan hun bevreemding, dat de Regeering, hoewel in het Voorloopig Verslag vrij algemeen instemming met de indiening van dit ontwerp werd betuigd en verklaard werd, dat aan dit wetsontwerp reeds lang behoefte was gevoeld, blijkbaar geen prijs heeft gesteld op een spoedige totstandkoming van de nieuwe IJkwet. Immers, nadat het Eindverslag betreffende dit ontwerp van wet op 20 September 1934 was uitgebracht, stelde de Voorzitter der Kamer in de vergadering van 16 October 1934 voor, dit ontwerp van de lijst der aan de orde zijnde wetsontwerpen af te voeren, zulks naar aanleiding van een door den Minister van Economische Zaken aan hem gedaan verzoek (*Handelingen Tweede Kamer 1934—1935*, blz. 29).

Verscheidene leden betreurden, dat de Minister op 8 Juli 1936, toen reeds bekend was, dat de Kamer dit ontwerp had geplaatst op de lijst van onderwerpen, met welke behandeling den volgende dag een aanvang zou worden gemaakt, daarin bij nadere Nota van Wijzigingen zoo ingrijpende veranderingen heeft aangebracht, dat een hernieuwd onderzoek in de afdelingen noodzakelijk moest worden geoordeeld. Deze handelwijze achtten zij te meer onjuist, omdat de toelichting tot deze Nota hun onvoldoende toescheen. Als eenig motief, waarom de Regeering terugkomt op haar aanvankelijke bedoeling, de keuring van electriciteitsmeters eerst bij de wettelijke regeling van de electriciteitsvoorziening onder de oogen te zien, doet de Minister in de toelichting tot de nadere Nota van 8 Juni een beroep op de „ontwikkeling der omstandigheden”. De hier aan het woord zijnde leden zouden het op prijs stellen, te vernemen, op welke omstandigheden de Minister doelt.

Voorts vestigden deze leden de aandacht op de mededeeling in de hierboven genoemde toelichting, dat de Minister zich voorstelt, dat aan reeds bestaande particuliere instellingen, welke op dit gebied werkzaam zijn, in de uitvoering der wet een taak zou zijn op te dragen. Zij meenden te mogen veronderstellen, dat de Minister, dit schrijvende, in het bijzonder op de K.E.M.A. het oog had. Zulk een opdracht achtten zij echter een belangrijke afwijking van den regel, dat de keuring van maten, gewichten, meet- en weegwerktuigen bij uitsluiting Rijkstaak behoort te zijn. Deze afwijking verwonderde hun te meer, omdat de Regeering tot dusver — o. a. bij de behandeling der K.E.M.A.-aangelegenheid — een tegenovergesteld standpunt innam. Tot hun leedwezen moesten zij opmerken, dat de Minister niet mededeelt, welke de reden is van deze koerswijziging.

Andere leden meenden daarentegen, dat er geen tegenpraak bestaat tusschen de toelichting tot de nadere Nota van

Wijzigingen en de vroegere verklaringen der Regeering, daar de Regeering in die toelichting er van uitgaat, dat de K.E.M.A. toch altijd onder 's Rijks toezicht met werkzaamheden ten behoeve van de keuring zou worden belast.

Afgescheiden van de vraag, in hoever hier van een koerswijziging sprake is, meenden verscheidene leden, dat de keuring van en het toezicht op electriciteitsmeters bij uitsluiting van anderen een Rijkstaak is. Het algemeen belang is hierbij zóó nauw en in zóó belangrijke mate betrokken, dat de grootst mogelijke waarborgen voor een goed en objectief toezicht moeten worden gegeven; deze waarborgen kunnen niet beter worden verkregen dan door een Rijksdienst. Intusschen zouden zij gaarne vernemen, welke voorwaarden aan de in te schakelen particuliere instellingen zullen worden gesteld.

Andere leden konden zich met de strekking van de voorgestelde wijziging vereenigen. Zij meenden, dat de contróle op de electriciteitsmeters zonder groot bezwaar aan andere organen — zooals thans ook geschiedt — kan worden opgedragen, voor zoover noodig volgens door het Rijk te stellen voorschriften.

Sommige leden uitten in het bijzonder hun instemming met de verruiming, welke het vierde lid van artikel 17 bij de Nota van Wijzigingen van 12 September 1934 heeft ondergaan. Vroeger moesten verschillende wetenschappelijke instrumenten, bij voorbeeld koudemeters, door de universiteiten ter contróle naar het buitenland worden opgezonden. Sindsdien hebben enkele Nederlandsche universiteiten zich daarop in het bijzonder toegelegd. De contróle, bedoeld in het vierde lid van artikel 17, zal, naar hun meening, dus daar kunnen geschieden.

Eenige leden merkten op, dat de bezwaren, weergegeven in de tweede alinea van blz. 1 van het Voorloopig Verslag betreffende het wetsontwerp, namelijk, dat handel en industrie wederom zwaarder zullen worden belast en door nieuwe contróle in hun bedrijf zullen worden belemmerd, thans sterker spreken, nu het toezicht ook tot andere meetwerktuigen zal worden uitgebreid. Zij zouden het daarom op prijs stellen, indien de Minister zou willen mededeelen, welke financiële consequenties aan de voorgestelde regeling, zooals zij thans luidt, in het algemeen verbonden zullen zijn. Ook zouden zij gaarne vernemen, in welke mate het aantal ambtenaren bij den dienst van het IJkwezen zal moeten worden uitgebreid.

Aldus vastgesteld den 23sten Juli 1936.

IJZERMAN.

VAN DE BILT.

BAKKER—NORT.

EBELS.

VAN DIJKEN.

NOTA.

Bij nadere Nota van Wijzigingen wil de Regeering de mogelijkheid openen, ook de electriciteitsmeters onder de nieuwe IJkwet te brengen. In afwijking dus van haar aanvankelijke bedoeling deze aangelegenheid te regelen tegelijk met de wettelijke regeling der electriciteitsvoorziening.

De Regeering stelt zich voor bij het toezicht op deze meterijking gebruik te maken van particuliere instellingen, op dit gebied reeds werkzaam, en dezen ook bij de uitvoering der wet een taak op te dragen.

Blijkbaar wordt hiermee de K.E.M.A. bedoeld.

Hiermee wordt bij Nota van Wijzigingen aan het oorspronkelijke wetsontwerp een belangrijke uitbreiding gegeven, en min

of meer terloops wordt hier aan particulieren een taak toegedacht, die, naar het oordeel van ondergeteekende — en tot vóór kort ook naar dat der Regeering — Regeeringstaak is.

Om dit met enkele woorden duidelijk te maken, is het voldoende te herinneren aan het antwoord, dat de Ministers van Waterstaat en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen op 13 Maart 1936 gegeven hebben op de vragen van het Kamerlid VAN DER WAERDEN, ingezonden 28 Febr. 1936 (*Aanhangsel Handelingen Tweede Kamer 1935—1936*, blz. 91).

De vraag ter zake luidde als volgt: „Op welke wijze denkt de Regeering te voorzien in de behoefte aan een Rijkskeur van electrotechnische materialen, welke een algemeen erkenden en bevredigenden waarborg biedt, dat met de verschillende uiteenloopende en tegengestelde belangen rekening wordt gehouden, en het algemeen belang domineert? Denkt de Regeering hiertoe zelfstandig een orgaan op te bouwen, dat de keuring verzorgt en toezicht oefent?”

De Regeering, bepaaldelijk de Minister van Waterstaat, aan wien de belangen van het land bij de electriciteitsvoorziening zijn toevertrouwd, was van meening, dat het Rijk zeggenschap diende te hebben betreffende de keuringseischen, „dat de Rijksvoorschriften op het gebied der keuring niet kunnen worden gemist”, dat „een zelfstandige uitoefening van de Rijkstaak” diende gewaarborgd te zijn.

Uiteraard zou gebruik kunnen worden gemaakt van diensten of inrichtingen der K.E.M.A., maar het Rijk kon zich ten deze niet binden. Voor het gebruikmaken „voor zoover noodig” van bedoelde inrichtingen zou aan de K.E.M.A. een bedrag in eens van f 40 000 worden uitgekeerd. Ook zouden de diensten van de K.E.M.A. kunnen worden gebruikt voor onderzoekingen en proefnemingen, welke het Rijk zou willen ondernemen. Dit betreft echter onderzoekingen; iets anders dus dan keuringen.

In verband met een noodig geoordeelde Rijkstaak werd in uitzicht gesteld een wettelijke voorziening „omtrent het vaststellen van Rijksvoorschriften in zake keuring van electrotechnische materialen en apparaten”. Ten slotte voegde de Regeering hieraan toe, dat nu duidelijk zal zijn gebleken:

„dat de Regeering denkt te voorzien in de behoefte aan een Rijkskeur van electrotechnische materialen en apparaten, als-

mede de wijze, waarop dit zal geschieden, en verder, dat de Regeering voor (bovengenoemd) doel inderdaad de beschikking over een eigen orgaan zal behoeven”.

Van het ter hand nemen van deze Rijkstaak is tot dusver nog niet gebleken.

Wel komt nu de Nota van Wijzigingen, waarin verklaard wordt, dat „de grondslagen voor een Overheidstoezicht op de electriciteitsmeters” ook wel in het aanhangige wetsontwerp kunnen worden geregeld.

Deze afwijking van het aanvankelijk voornemen beteekent allereerst een sterke beperking van de Rijkstaak (gesproken wordt alleen van electriciteitsmeters); maar bovendien treedt het Rijk terug van een terrein, dat het volgens verklaring der Regeering op 13 Maart 1936 uitdrukkelijk aan zich wenschte te trekken.

Van Rijkskeuring, zelfs van een „eigen orgaan”, is geen sprake meer. Integendeel zegt de Toelichting der Wijzigingsnota uitdrukkelijk: „Ondergeteekende stelt zich voor, dat bij het toezicht gebruik zal kunnen worden gemaakt van hetgeen van particuliere zijde ter zake reeds werd tot stand gebracht en dat in verband hiermede, zoo mogelijk, aan reeds bestaande instellingen, welke op dit gebied werkzaam zijn, in de uitvoering der wet een taak zou zijn op te dragen.”

Zonder uitdrukkelijke nadere verklaring van Regeeringszijde moet hier wel uit verstaan worden, dat hier van een principieele frontverandering moet worden gesproken, welke vreemd aandoet na de slechts enkele maanden geleden gegeven verklaring, dat niet aan particulieren de uitvoering der Rijkstaak in zake keuring zou worden opgedragen; zelfs niet aan een stichting, welke feitelijk met Overheidsgelden wordt gefinancierd en waarin de Regeering door een tweetal commissarissen kon worden vertegenwoordigd.

Onder deze omstandigheden lijkt het aanbevelenswaard de voorstellen der nadere Nota van Wijzigingen terug te nemen, terwijl een bevestiging van het op 13 Maart 1936 uitdrukkelijk geformuleerde Regeeringsstandpunt gewenscht lijkt.

TH. VAN DER WAERDEN.